

Omgevingsvisie Maashorst

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

projectnummer 0459953.100
definitief
6 september 2022

Omgevingsvisie Maashorst

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

projectnummer 0459953.100

definitief
6 september 2022

Auteurs

P.J. Verhoeven MSc

Opdrachtgever

Gemeente Maashorst
Markt 145
5401 EJ Uden

datum vrijgave	beschrijving revisie
03/05/2021	definitief

gecontroleerd
 P.J. Verhoeven MSc

vrijgave
 J.J. Verhoeven MSc

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Een OER bij de omgevingsvisie	1
1.3	De notitie Reikwijdte en detailniveau	3
1.4	Leeswijzer	3
2	De Omgevingsvisie Maashorst	4
2.1	Wat is een omgevingsvisie?	4
2.2	Proces	4
2.3	Rol van het OER	5
3	De opgaven voor de omgevingsvisie	7
3.1	De ambities voor de Omgevingsvisie	7
3.2	Gebiedsgerichte uitwerking in 12 omgevingen	8
4	Aanpak van het OER	10
4.1	De agenderende, faciliterende en toetsende werking van het OER	10
4.2	Leefomgevingsfoto	11
4.3	Beoordeling beleidsopties	11
4.4	Beoordeling impact van de keuzes	12
4.5	Monitoring en evaluatie	13
4.6	Tijdpad	13
	Bijlage 1 Beoordelingskader	
	De natuurlijkste gemeente van Noord-Brabant	16
	De gemeente om een leven lang gezond en prettig te wonen	17
	De gemeente met een sterke en vitale netwerkeconomie	18

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De nieuwe Omgevingswet is aanstaande. Volgens die wet moet iedere gemeente een beeld maken van de toekomst van de gemeente. Dit is de omgevingsvisie. De Omgevingsvisie Maashorst vervangt de Omgevingsvisie van de gemeente Uden (2015) en de structuurvisie van de gemeente Landerd (2018). De gemeente Maashorst is een jonge gemeente uit een fusie van de twee genoemde gemeenten. De gemeente heeft grote opgaven. Om in de toekomst een plek voor iedereen te kunnen geven zijn nieuwe huizen nodig, maar ook nieuwe banen. Daarnaast moet de gemeente Maashorst in de toekomst ook energieneutraal zijn.

Om dit voor elkaar te krijgen moet de gemeente nu al belangrijke keuzes maken, zodat Maashorst een gemeente blijft waar mensen zich thuis voelen en gezond ouder kunnen worden. In de omgevingsvisie worden deze keuzes voor de toekomst beschreven.

De Omgevingsvisie Maashorst is m.e.r.-plichtig. Dat betekent dat een m.e.r.-procedure moet worden doorlopen, met als resultaat een milieueffectrapport (plan-MER) dat met de ontwerp omgevingsvisie ter inzage wordt gelegd. Omdat het gaat om een milieueffectrapport over de gehele fysieke leefomgeving wordt dit een omgevingseffectrapport (OER) genoemd. In het OER worden de milieugevolgen beschreven van de keuzes die in de omgevingsvisie worden gemaakt. De voorliggende notitie beschrijft de aanpak en procedure om te komen tot het OER bij de omgevingsvisie Maashorst.

1.2 Een OER bij de omgevingsvisie

In de Wet milieubeheer is vastgelegd dat kaderstellende plannen voor (mogelijk) m.e.r.-plichtige activiteiten de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.)¹ doorlopen moet worden. Het doel van de m.e.r. is het milieubelang volwaardig en vroegtijdig in de plan- en besluitvorming mee te nemen. De omgevingsvisie is kaderstellend voor m.e.r.-plichtige activiteiten, in het bijzonder stedelijke ontwikkelingsprojecten. Er is daarom sprake van een plan m.e.r.-plicht voor de omgevingsvisie.

Voor de Omgevingsvisie Maashorst wordt gekozen voor het opstellen van een omgevingseffectrapport (OER, een ruimere invulling van het milieueffectrapport) om aan de m.e.r.-plicht te voldoen. In het OER worden de gevolgen van keuzes voor de gehele fysieke leefomgeving onderzocht, in plaats van enkel de gevolgen voor het milieu. Dit sluit beter aan bij de reikwijdte van de omgevingsvisie, die breder is dan van de structuurvisie, waarin onder de Wet ruimtelijke ordening de integrale visie op een gebied werd gegeven. Waar een structuurvisie opgesteld werd ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening, wordt in een omgevingsvisie de

---

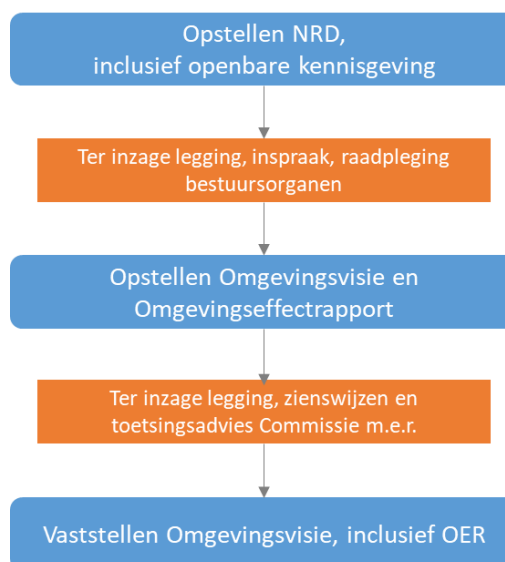
¹ Het is gebruikelijk de afkortingen (de) m.e.r. en (het) MER te gebruiken. De afkorting m.e.r. met kleine letters en puntjes ertussen staat voor de volledige procedure, de milieueffectrapportage. MER met hoofdletters, zonder puntjes staat voor het milieueffectrapport, het rapport dat hierbij opgesteld wordt. De term OER of o.e.r. heeft geen wettelijke basis. In dit traject wordt gesproken over:

- De m.e.r.-procedure (formele traject van ter inzage legging NRD, inspraak, ter inzage legging OER, zienswijzen.
- Het OER (omgevingseffectrapport, resultaat en rapport waarmee de procedure wordt doorlopen)
- Het OER-traject: het proces waarin het omgevingsbelang is meegewogen bij het maken van keuzes die in de omgevingsvisie landen.

basis gelegd voor een evenwichtige toedeling van functies in de fysieke leefomgeving aan de hand van de kwaliteiten en ambities die de gemeente nastreeft.

De start van de m.e.r.-procedure wordt bekend gemaakt met de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Deze NRD wordt ter inzage gelegd via www.overheid.nl en wordt aangekondigd via het Udens Weekblad en de Arena. De NRD ligt gedurende een periode van vier weken ter inzage. Gedurende deze periode kan een ieder zijn reactie geven op de voorgenomen reikwijdte en detailniveau van het OER. Ook wordt op basis van de NRD een advies gevraagd aan de vooroverlegpartners van de gemeente, zoals buurgemeenten en het waterschap.

De reacties en adviezen worden gebruikt bij het opstellen van het OER. Er is niet voorzien in een aparte inspraaknota. Het OER wordt als bijlage bij de ontwerp omgevingsvisie ter inzage gelegd. Eenieder kan hierop dan wederom een reactie geven. De in het kader van de NRD benaderde en betrokken partijen worden gevraagd om een reactie en in deze fase geeft de Commissie voor de milieueffectrapportage een toetsingsadvies over het OER. Hiermee wordt de m.e.r.-procedure afgerond. De resultaten van de terinzagelegging worden door het bevoegd gezag bij de vaststelling van de omgevingsvisie betrokken.

M.e.r. onder de Omgevingswet

Het relevante juridische kader voor deze m.e.r.-procedure is de wet Milieubeheer (zoals hierboven beschreven). Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet verandert het één en ander. Structuurvisie wordt Omgevingsvisie, bestemmingsplan wordt omgevingsplan. Ook voor wat betreft m.e.r.-verplichtingen verandert er het een en ander onder de Omgevingswet. M.e.r. “verhuist” van hoofdstuk 7 uit de Wet Milieubeheer en het Besluit m.e.r. naar Afdeling 16.4 van de Omgevingswet en Hoofdstuk 11 en bijlage V van het Omgevingsbesluit.

Voor een m.e.r. bij een Omgevingsvisie verandert weinig. Het instrument Omgevingsvisie blijft m.e.r.-plichtig. De “geest” van m.e.r. verandert wel (mee): de bedoeling is om het milieubelang (nog meer) vroegtijdig en volwaardig in plan- en besluitvorming te betrekken. Daarnaast is “fysieke leefomgeving” breder dan “milieu”.

Met de opzet in deze NRD wordt invulling gegeven aan deze inhoudelijke veranderingen. De opzet is gericht op het zo vroegtijdig mogelijk meewegen van het milieubelang. In de milieubeoordelingen wordt een breed beoordelingskader gehanteerd (op het niveau van de fysieke leefomgeving).

1.3 De notitie Reikwijdte en detailniveau

De NRD beschrijft op hoofdlijnen wat er in het OER-traject wordt onderzocht (reikwijdte) en op welke wijze dit onderzoek uitgevoerd wordt (detailniveau). Dit wordt samen aangeduid als de reikwijdte en het detailniveau van de onderzoeken die worden gedaan in het kader van de m.e.r..

Reikwijdte

De reikwijdte van de m.e.r. kan gezien worden als de afbakening van het onderzoek. Welke thema's/onderwerpen worden meegenomen in de m.e.r.? De m.e.r. sluit hierbij aan bij de omgevingsvisie. De thema's die in de omgevingsvisie opgenomen worden, krijgen ook een plaats in de m.e.r..

Detailniveau

Het detailniveau zegt iets over de wijze waarop het onderzoek uitgevoerd wordt. Ook hiervoor geldt dat de m.e.r. aansluit bij het detailniveau van de omgevingsvisie.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op de omgevingsvisie van de gemeente Maashorst. Dit hoofdstuk beschrijft het proces tot nu toe, de stappen die nog gezet gaan worden en de rol die het OER-traject zal spelen bij vaststelling van de omgevingsvisie. Hoofdstuk 3 bevat de opgaven, dilemma's en perspectieven voor de omgevingsvisie Maashorst. Hoofdstuk vier bevat tenslotte de aanpak van het OER-traject.

2 De Omgevingsvisie Maashorst

2.1 Wat is een omgevingsvisie?

Een omgevingsvisie is een integrale visie waarin de overheid de strategische hoofdkeuzes van beleid, gericht op de fysieke leefomgeving, voor de langere termijn opneemt. De omgevingsvisie vervangt de structuurvisie(s) en thematische visies en beleidsplannen. In veel gemeenten of provincies zijn structuurvisies gericht op één of enkele onderdelen van de ruimtelijke ordening. Een omgevingsvisie heeft echter betrekking op *alle* aspecten van de fysieke leefomgeving, aansluitend bij de reikwijdte van de Omgevingswet. De integrale benadering betekent ook dat een omgevingsvisie geen optelsom is van losse beleidsvisies van verschillende domeinen.

De omgevingsvisie in de Omgevingswet

Volgens de Omgevingswet bevat een omgevingsvisie:

- Een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving;
- De hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied;
- De hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.

Kortweg is de omgevingsvisie dé visie waarin al het beleid van de gemeente Maashorst op het gebied van de fysieke leefomgeving samenkomt. De visie wordt op integrale en uitnodigende wijze vormgegeven, in samenhang met onder andere het culturele en sociale domein.

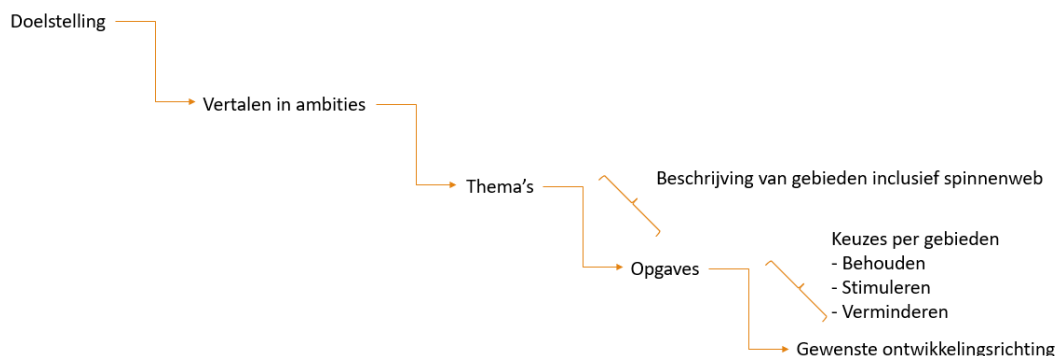
De Omgevingsvisie is nadrukkelijk géén blauwdruk van de toekomstige inrichting van de gemeente, bevat géén gedetailleerde beschrijving van wat wel of niet mag en is niet juridisch bindend voor inwoners en bedrijven. De omgevingsvisie is wél bindend en verplicht voor de gemeente zelf en is opgesteld in samenspraak met de samenleving.

2.2 Proces

De Omgevingsvisie is voor iedereen belangrijk. Daarom maakt de gemeente de Omgevingsvisie samen met haar bewoners. In de loop van het traject worden middels bewonersbijeenkomsten sessies georganiseerd waarmee de gemeente haar eigen bevindingen kan verrijken.

Koers bepalen

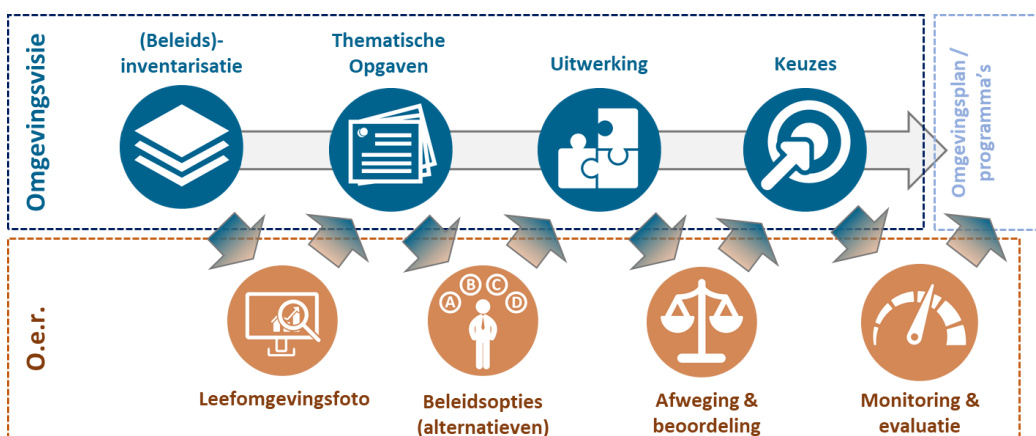
Op basis van participatie, bestaand beleid en analyse van bestaande en toekomstige opgaven worden de keuzes in de omgevingsvisie vastgelegd. Daarbij geldt op hoofdlijnen onderstaand stroomschema. Vanuit de doelstellingen van de toekomstvisie worden ambities opgesteld. Iedere ambitie kan onderverdeeld worden in thema's. Voor ieder thema gelden (gebiedsgericht) opgaven. Voor die opgaven dient een keuze (per gebied) gemaakt te worden. De som van die keuzes vormt de ontwikkelingsrichting die in de Omgevingsvisie verwoord wordt.

Figuur 2.1: Schema dat het bepalen van de koers in de Omgevingsvisie weergeeft

2.3 Rol van het OER

Het doel van de m.e.r. is om het milieubelang volwaardig mee te wegen in de besluitvorming over de omgevingsvisie. De omgevingsvisie gaat over de gehele fysieke leefomgeving. Het OER sluit hier qua reikwijdte bij aan. Binnen het proces van het OER-traject, is er ruimte om vanuit het milieubelang met de inhoud van de Omgevingsvisie te spiegelen. Op basis van het OER-traject kan de Omgevingsvisie daarmee verder aangescherpt worden en worden de inhoudelijke kaders geboden voor de verdere uitwerking van het omgevingsbeleid van de gemeente. Het OER zal handvatten bieden voor de monitoring van de omgevingsvisie en voor de uitwerking van het beleid in gebiedsvisies, programma's, plannen en projecten.

Figuur 2.2: Processchema wisselwerking OER en Omgevingsvisie

Een belangrijke basis voor het OER en de Omgevingsvisie is een integrale nulmeting van de huidige staat van de fysieke leefomgeving en de trends. Deze informatie wordt inzichtelijk gemaakt in de Leefomgevingsfoto (LOF). Omdat de nulmeting voor zowel de Omgevingsvisie als ook het OER relevant is, is de LOF mede input voor de Omgevingsvisie en de totstandkoming van de te onderzoeken denkrichtingen.

Op basis van de LOF worden verschillende denkrichtingen ontwikkeld die in het OER worden beoordeeld op de impact die deze hebben op de fysieke leefomgeving. Na de beoordeling van de

denkrichtingen worden de strategische keuzes voor een integrale koers gemaakt voor de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie tot een concept-Omgevingsvisie.

In het OER volgt vervolgens een integrale beoordeling op de concept-Omgevingsvisie. Ook wordt inzicht gegeven in de wijze waarop het omgevingsbelang kan worden meegewogen bij de uitwerking en actualisatie van de Omgevingsvisie in de toekomst. Deze informatie kan vervolgens worden betrokken bij het afronden van de Omgevingsvisie. De concept-Omgevingsvisie en het OER worden gezamenlijk ter inzage gelegd. Eenieder kan hierop een zienswijze indienen. Op basis van de reacties kunnen de Omgevingsvisie en het MER worden aangepast. Daarna volgt de formele vaststelling.

3 De opgaven voor de omgevingsvisie

3.1 De ambities voor de Omgevingsvisie

Eind 2020 heeft de gemeente Maashorst haar Toekomstvisie vastgesteld. In die toekomstvisie zijn vier **ambities** geformuleerd, zijn de **kernwaarden** van de gemeente geformuleerd en heeft het bestuur een beeld gegeven van haar **rolinvulling**. Deze ambities zijn ook verankerd in het Bestuursakkoord 2022-2026.

In de toekomstvisie gemeente Maashorst zijn vier ambities omschreven:

1. Zes dorpen, één gemeente
2. Een aantrekkelijke plek om te zijn
3. Wonen, werken en recreëren in het buitengebied
4. Samen denken, samen doen.

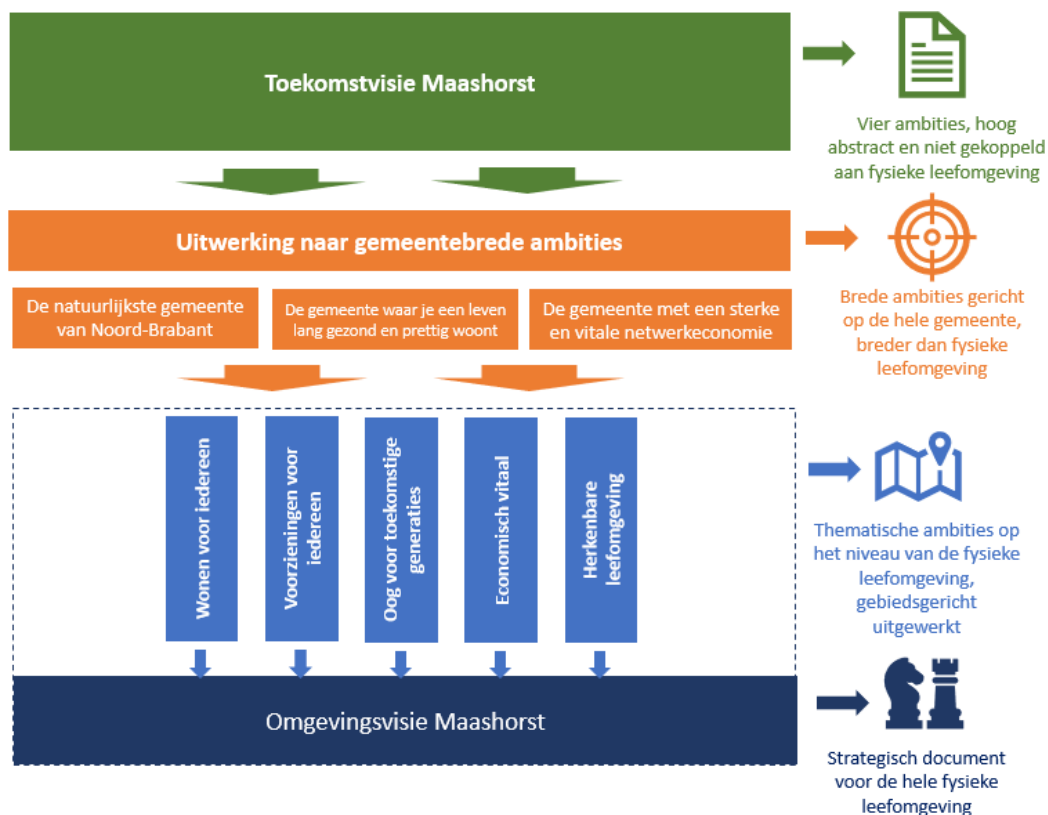
In het visievormingsproces is besloten om deze ambities te herijken (en meer toe te spitsen op de fysieke leefomgeving). In eerste instantie zijn drie **gemeentebrede** ambities verwoord. Deze ambities zijn van toepassing op de gehele gemeente Maashorst (en overstijgt dus het niveau van de fysieke leefomgeving). Deze zijn als volgt geformuleerd:

- De natuurlijkste gemeente van Noord-Brabant
- De gemeente waar je een leven lang gezond en prettig woont
- De gemeente met een sterke en vitale netwerkeconomie

Deze drie ambities geven op een hoog abstractieniveau weer wat de ambities van de gemeente Maashorst zijn. Voor de fysieke leefomgeving zijn deze ambities nader geconcretiseerd in **vijf ambities**. Deze ambities zijn de volgende:

1. Wonen voor iedereen
2. Voorzieningen voor iedereen
3. Oog voor toekomstige generaties
4. Economisch vitaal
5. Herkenbare leefomgeving

De inhoud van deze vijf ambities moet nog verder uitgekristalliseerd worden. Visueel ziet de totstandkoming van de ambities van de Omgevingsvisie er als volgt uit:

Figuur 3.1: Beeld van de totstandkoming van de ambities van de Omgevingsvisie

3.2 Gebiedsgerichte uitwerking in 12 omgevingen

Op basis van de fysisch-geografische eigenschappen van de gemeente Maashorst zijn 12 omgevingen onderscheiden. Het gaat naast de dorpskernen en directe omgeving bijvoorbeeld om de Graspeel, de Hertogswetering (noordelijkste stukje van de gemeente) en natuurlijk om De Maashorst zelf. Elk van die omgevingen heeft zijn eigen karakteristieken én vraagstukken. Zo is de transitie van de landbouw een vraagstuk dat in meerdere omgevingen terugkomt, maar zijn de oplossingen of antwoorden niet in elk gebied hetzelfde. In de ene omgeving is het bijvoorbeeld logischer in te zetten op natuur-inclusieve landbouw, in de andere omgeving is innovatieve hightech landbouw een kansrijkere richting. Dit zijn de volgende twaalf:

- Omgeving Hertogswetering
- Omgeving Schaijk en omgeving
- Omgeving Reek en omgeving
- Omgeving Maashorst
- Omgeving Zeeland en omgeving
- Omgeving Graspeel
- Omgeving Buurtschappen Uden Noord
- Omgeving Kern Uden
- Omgeving Trent en Uden Oost
- Omgeving De Leijgraaf
- Omgeving Volkel en omgeving
- Omgeving Odiliapeel en omgeving

Figuur 3.2: De twaalf omgevingen van de Omgevingsvisie

4 Aanpak van het OER

Dit hoofdstuk bevat een opzet van de wijze waarop de m.e.r. ingezet gaan worden. In het OER-traject wordt allereerst een **leefomgevingsfoto** opgesteld. De leefomgevingsfoto levert aandachtspunten op voor de verdere uitwerking van de opgaven in de omgevingsvisie. Vervolgens wordt een **impactbeoordeling** uitgevoerd waarin de gevolgen van keuzes in de omgevingsvisie worden beoordeeld. Dit dient ter aanscherping van de te maken keuzes in de omgevingsvisie en leidt uiteindelijk tot aanbevelingen voor **monitoring en evaluatie**.

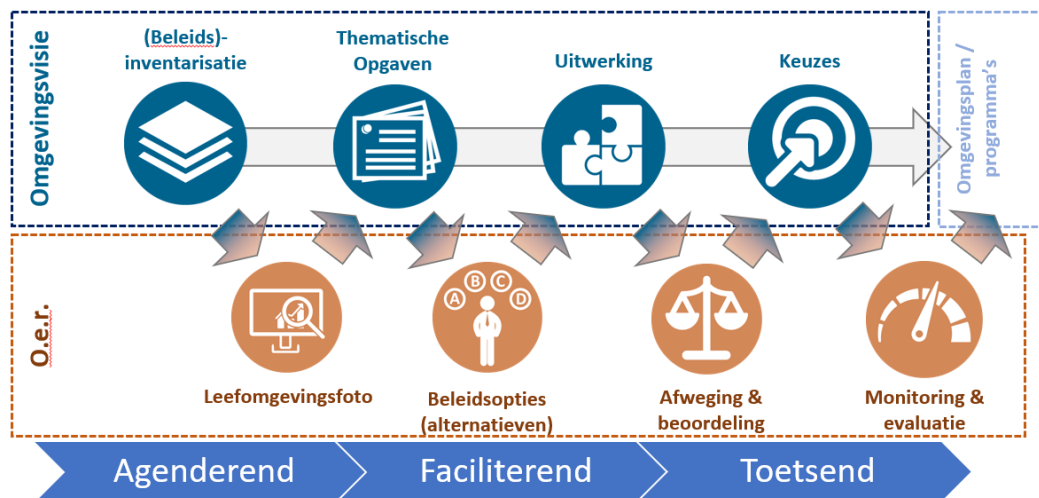
Het hoofdstuk begint met een algemene karakterisering van de wijze waarop de OER-traject ingezet wordt. Vervolgens worden de bovengenoemde stappen doorlopen.

4.1 De agenderende, faciliterende en toetsende werking van het OER

Het OER-traject kan op verschillende manieren ingezet worden. De gemeente Maashorst heeft er nadrukkelijk voor gekozen om het OER gelijktijdig met de omgevingsvisie op te stellen. Dat komt erop neer dat het OER-traject gebruikt wordt om de te maken keuzes in de Omgevingsvisie te voorzien van de nodige milieu informatie. Dat is een iteratief proces waarin de rol van het OER-traject in de loop van de tijd verandert. Er zit geen strikt onderscheid in de fasering. Onderstaande fases verlopen grofweg in onderstaande volgorde, maar kunnen ook door elkaar heen lopen vanwege het iteratieve karakter van het visievormingsproces.

1. In eerste instantie heeft het OER-traject een **agenderende werking**. Centraal hierin staat het bepalen van de agenda om het omgevingsbeleid volledig te krijgen. Als er nog geen keuzes gemaakt zijn voorziet een analyse van de huidige situatie in aandachtspunten voor de Omgevingsvisie.
2. Als de opgaven en ambities duidelijker worden (mede op basis van de analyse van de leefomgeving) gaat het OER-traject **faciliterend** werken. In deze fase faciliteert het OER-traject het maken van de fundamentele keuzes in de omgevingsvisie. Dit geschiedt door het afwegen van thematische beleidsopties. Deze beleidsopties kunnen concreet of abstract zijn, bijvoorbeeld het afwegen van concrete locaties voor woningbouw of het afwegen van verschillende sturingsstrategieën voor beleid in het buitengebied.
3. Wanneer de opgaves op basis van een beoordeling van beleidsopties die de hoeken van het speelveld laten zien, vervult het OER-traject een **toetsende rol**. In deze fase worden de keuzes in de visie getoetst op haalbaarheid en milieugevolgen.

Deze fases komen overeen met de in hoofdstuk 2 toegelichte wisselwerking tussen het OER-traject en de omgevingsvisie. De fases zijn geen nadrukkelijk afgebakende fases, maar lopen op een organische wijze in elkaar over. Het uiteindelijke OER bevat, naast bovenstaande inzichten in de huidige situatie (LOF), en de beoordelingen van beleidsopties een beoordeling van het voorkeursalternatief.

4.2 Leefomgevingsfoto

De eerste stap in de m.e.r.-procedure is het in beeld brengen van de huidige en toekomstige staat van de fysieke leefomgeving. We noemen dit ook wel een leefomgevingsfoto. De fysieke leefomgeving is een breed begrip, waar geen harde afbakening voor opgenomen is in de Omgevingswet. In de leefomgevingsfoto wordt de staat van de fysieke leefomgeving in beeld gebracht aan de hand van de belangrijkste indicatoren. De indicatoren uit bijlage 1 worden sowieso behandeld. Per aspect wordt een grafiek opgenomen die de huidige en toekomstige staat voor dat aspect weergeeft.

Trends en ontwikkelingen

De belangrijkste trends en ontwikkelingen worden bepaald aan de hand van de leefomgevingsfoto. Vervolgens wordt de potentiële impact van deze trends in beeld gebracht om de autonome verandering van de fysieke leefomgeving te beschrijven. Dit biedt een helder overzicht van de kansen en risico's die in de komende jaren in de gemeente kunnen ontstaan in de fysieke leefomgeving.

Aandachtspunten voor de omgevingsvisie

Voor de omgevingsvisie Maashorst zijn majeure vraagstukken gedefinieerd. Deze zijn opgenomen in paragraaf 3.1. In het OER worden, op basis van de leefomgevingsfoto en de trends en ontwikkelingen, aandachtspunten geformuleerd voor deze vraagstukken. Bijvoorbeeld potentiële knelpunten, kansen, risico's en afhankelijkheden, die een rol spelen bij de keuzes die in deze vraagstukken worden gemaakt. Hier kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de natuurlijke waarde van de Maashorst (die kansen en beperkingen biedt voor ontwikkelingen) of geluidhinder nabij vliegbasis Volkel.

4.3 Beoordeling beleidsalternatieven

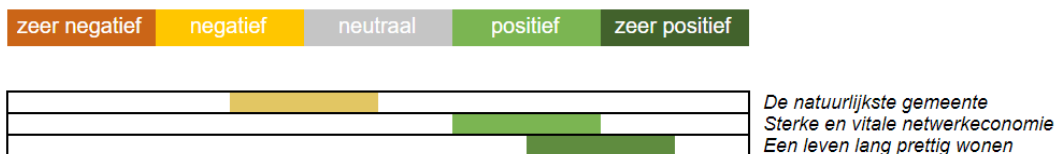
Op het moment dat de thematische opgaven uit de omgevingsvisie meer vorm krijgen, kan het OER gericht ingezet worden om het proces te voorzien van de juiste milieu informatie. Hiervoor

worden, per opgave (of ambitie, of thema), verschillende beleidsopties beoordeeld. Dit wordt gedaan door middel van een impactbeoordeling per beleidsoptie op de onderdelen van het beoordelingskader.

Bijvoorbeeld: voor het thema “wonen” bestaan verschillende beleidsopties, die kunnen bijvoorbeeld uiteenlopen van “niet bouwen” tot “alleen inbreiding” tot “grootschalige uitbreiding”. Het OER voorziet voor deze opties in een beoordeling van het doelbereik van deze beleidsopties (leidt het kiezen van een bepaalde beleidsopties tot het behalen van de gestelde doelen) en een beoordeling van de risico’s van het optreden van milieueffecten (“leidt een bepaalde beleidsoptie tot effecten op de onderdelen van het beoordelingskader?”).

Het beoordelingskader is geënt op de Sustainable Development Goals (SDG’s) en geclusterd weergegeven in de drie gemeentebrede ambities. Hier is een uitwerking gegeven van gegeven in bijlage 1 van deze NRD. Gebruik van de SDG’s maakt mogelijk dat een integraal beoordelingskader waarin alle omgevingsaspecten opgenomen zijn. De koppeling aan de drie gemeentebrede ambities maakt een toets op doelbereik van de ambities mogelijk.

De beoordeling van keuzes wordt weergegeven in overzichtelijke scoreborden. Hiervan is een voorbeeld in de onderstaande figuur opgenomen. Hiermee is in één oogopslag te zien welke integrale gevolgen keuzes hebben en waar knelpunten kunnen ontstaan. Om de cumulatieve effecten, kansen, risico’s en tegenstrijdigheden in beeld te brengen wordt een synthese van de beoordelingen opgesteld.

Het OER bevat daarmee de informatie die benodigd is om het belang van de fysieke leefomgeving mee te wegen bij de te maken keuzes. Daar waar ongewenste effecten (kunnen) optreden, of frictie tussen doelstellingen optreedt, worden vanuit het OER aanscherpingen voor de omgevingsvisie voorgesteld. Deze kunnen bij de vaststelling van de visie worden meegewogen.

Het resultaat van deze stap is een strategische impactbeoordeling die de gemeente helpt bij het maken van de fundamentele keuzes in de omgevingsvisie. Een palet van de gekozen beleidsopties is dan het **voorkeursalternatief** dat verder uitgewerkt wordt in de omgevingsvisie.

4.4 Beoordeling impact van de keuzes

De keuzes die in de ontwerp omgevingsvisie worden gemaakt (het zogenaamde voorkeursalternatief), bijvoorbeeld over de koers voor de dorpen en de koers per deelgebied, worden in het OER beoordeeld. De beoordeling richt zich op de impact op de fysieke leefomgeving. Hiervoor wordt hetzelfde beoordelingskader als hierboven gebruikt waarmee alle aspecten van de fysieke leefomgeving integraal worden meegewogen. De beoordeling richt zich ook op de mate waarin de keuzes leiden tot het beoogde doelbereik en de kansen en risico’s die daarbij kunnen optreden.

Detailniveau van de beoordelingen

Het beoordelingskader bestaat uit 15 aspecten. Voor de afweging is niet relevant welk effect een bepaald beleidsvoornemen (bijvoorbeeld “investeren in de natuurkwaliteit van de groenstructuren in Uden-centrum”) heeft op alle onderdelen van het beleidskader. In het OER wordt op aspectniveau een kwalitatief oordeel geveld over beleidsvoornemens, uitsluitend voor de onderdelen van het beoordelingskader die relevant zijn. Zo zal het beleidsvoornemen “verbeteren van de natuurkwaliteit van groenstructuren” effecten hebben op indicatoren als “groenbeleving”, of “stedenbouwkundige kwaliteit”. Voor die aspecten wordt toegelicht op welke manier het (beleids)voornemen een positieve bijdrage levert.

De beoordeling wordt op basis van inschattingen van inhoudelijk specialisten gemaakt. Dat wil zeggen dat er kwalitatief beschrijvend beschreven wordt wat de effecten zijn. Voor abstracte beleidsvoornemens met grote onzekerheidsmarge wordt een oordeel geveld over de kans op het optreden van een positief of negatief effect opgesteld.

Op basis van de impactbeoordeling worden aanbevelingen gedaan voor het aanscherpen van het voorkeursalternatief / de omgevingsvisie tot een definitieve versie. Ook geeft het OER adviezen over de wijze waarop het milieubelang kan worden meegewogen bij de uitwerking en uitvoering van de omgevingsvisie, bijvoorbeeld op het gebied van monitoring en evaluatie.

4.5 Monitoring en evaluatie

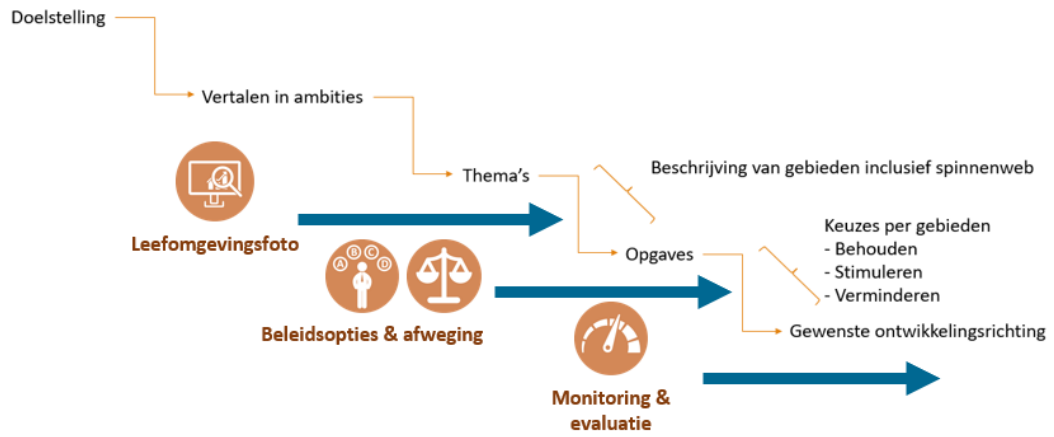
De omgevingsvisie is de basis voor de ontwikkeling van Maashorst in de komende decennia en zal met de gemeente mee veranderen. Met het OER wordt de basis gelegd om deze dynamiek te ondersteunen vanuit het belang van de fysieke leefomgeving. Met behulp van monitoring kan de gemeente Maashorst in de komende jaren eenvoudig bijsturen en bijvoorbeeld de omgevingsvisie actualiseren aan de behoeften en omstandigheden van de toekomst.

Op basis van de verzamelde informatie en de leemten in kennis wordt de monitoringsopgave voor de omgevingsvisie bepaald. In het OER wordt een aanzet voor monitoring en evaluatie van opgesteld om ook in de toekomst een goede wisselwerking te borgen tussen de besluitvorming over en de afweging van de gevolgen voor de fysieke leefomgeving.

4.6 Tijdpad

Het tijdpad van het OER volgt het tijdpad van de omgevingsvisie. Daarbij geldt in principe het stroomschema zoals meerdere keren in deze NRD afgebeeld is. Gerelateerd aan de wijze waarop de gemeente Maashorst haar koers wil bepalen zien de werkzaamheden die leiden tot het OER er als volgt uit.

Figuur 4.1: De koersbepaling van de Omgevingsvisie gerelateerd aan het OER.

Bijlage 1 Beoordelingskader

Bijlage 1 Beoordelingskader

In de leefomgevingsfoto worden de huidige staat van de fysieke leefomgeving en de belangrijkste trends en ontwikkelingen in beeld gebracht aan de hand van tientallen aspecten. Deze staat van de leefomgeving wordt vervolgens gebruikt om te beoordelen wat het effect van een beleidsoptie of beleidskeuze is op de omgeving als geheel. Dit wordt gedaan aan de hand van een integraal beoordelingskader dat gebaseerd is op de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties.

In de totstandkoming van de ambities is gewerkt met leidende principes, die parallel aan de ambities van de omgevingsvisie vormgegeven zijn. Deze betreffen **positieve gezondheid, de SDG's en omgevingskwaliteit**.

Voor het beoordelingskader dat in het OER gebruikt wordt, worden deze leidende principes gebruikt. Zodoende kan een oordeel geveld worden over de prestatie van de ambities op de integrale onderdelen van het beoordelingskader. Ook verschaft deze aanpak in de mogelijkheid tot het voorzien in een beoordeling op doelbereik van de ambities, door een koppeling van leidende principes aan het beoordelingskader.

Een nadere uitwerking van het beoordelingskader is gestoeld op de SDG's. De achtergrond hiervan is dat de SDG's een **brede, complete basis** bevatten voor het beoordelingskader. Binnen de SDG's vinden ook positieve gezondheid en omgevingskwaliteit een plek. Door de oogharen heen ontstaat er een driedeling, gebaseerd op de drie ambities van de gemeente Maashorst. Deze zijn:

- De natuurlijkste gemeente van Noord-Brabant
- De gemeente om een leven lang gezond en prettig te wonen
- De gemeente met een sterke en vitale netwerkeconomie

De natuurlijkste gemeente van Noord-Brabant

Bodem en water

Indicatoren

- Grondwaterstand
- Verdroging
- Kwaliteit bodem
- Kwaliteit open- en grondwater systemen
- Feitelijk gebruik en Bodemsamenstelling/Geomorfologie in overeenstemming met elkaar

Natuur en diversiteit

Indicatoren

- Staat Ecologische structuren
- Staat Natuurnetwerk
- Staat van instandhouding soorten VHR
- Staat van instandhouding habitattypen VHR

- Rode Lijst Index
- Biodiversiteit

Omgevingskwaliteit

Indicatoren

- Stedenbouwkundige kwaliteit/structuur
- Landschappelijke kwaliteit
- Cultuurhistorie (archeologie is hier een onderdeel van)
- Groenstructuren (monumentale bomen)
- Gebruikerskwaliteit

Energietransitie

Indicatoren

- Duurzame energieopwekking
- Gebruik duurzame energie
- Energiebesparing
- Afname fossiele brandstoffen/uitstoot
- RES-score
- Gasverbruik
- Elektriciteitsverbruik
- Infrastructuur voor duurzame energie/aansluiting op bestaande infrastructuur

Klimaatadaptatie

Indicatoren

- Hitte stress
- Vergroening
- Droogte
- Wateroverlast

De gemeente om een leven lang gezond en prettig te wonen

Waardering van de leefomgeving

Indicatoren

- Groenbeleving
- Voorzieningenniveau
- Sociale veiligheid
- Verkeersveiligheid
- Openbare ruimte (faciliteren van ontmoeten en bewegen)
- Sociale cohesie
- Eenzaamheid

Diversiteit

Indicatoren

- Leeftijdsopbouw

- Culturele diversiteit
- Sociaaleconomische diversiteit

Inclusiviteit

Indicatoren

- Armoede
- Zelfredzaamheid (mantelzorg hoort hier ook bij)
- Kwetsbaarheid
- (Maatschappelijke) wijkvoorzieningen
- Sociaal ondernemerschap (sociale werkplaatsen)

Verblijfsklimaat

Indicatoren

- Kwantiteit woningaanbod
- Kwaliteit/diversiteit woningaanbod (huur vs koop, levensloopbestendigheid)
- Kwalitatieve werklocaties
- Luchtkwaliteit
- Geurhinder
- Geluidshinder
- Divers voorzieningenaanbod (aandacht voor opleidingslocaties (HBO/MBO))

De gemeente met een sterke en vitale netwerkeconomie

Economische vitaliteit

Indicatoren

- Arbeidsparticipatie
- Ondernemerschap
- Innovatie
- Werkgelegenheid
- Kwantiteit werklocaties
- Kwaliteit werklocaties

Mobiliteit en bereikbaarheid

Indicatoren

- Bereikbaarheid openbaar vervoer
- Autobereikbaarheid (afstand tot hoofdverkeersnet)
- Bereikbaarheid actief vervoer
- Duurzame en slimme mobiliteit
- Digitale bereikbaarheid

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT

E. peter.verhoeven@anteagroup.nl

www.anteagroup.nl

Copyright © 2019

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.